

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Nagy Emil*
Cím: *Fiatalkori emléik*
Rákosi Jenőről

Forrás: *Pesti Hírlap*

Bn.
(Hely)

1942 dec. 1.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Rákosi Jenő

Idő

"1942"

Személy

Fiatalkori emlék Rákosi Jenőről

Írta: Nagy Emil

Az ötvenöt év előtti gyermekkori szepezdi találkozás után, gimnazista korom rákövetkező esztendői alatt, újból csak távolból bámultam Rákosi Jenő újságírói nagyságát. Az érettségi után mindjárt kimentem német egyetemre, s amikor onnan hazajöttem, egy szép napon meghívót kaptam Rákosiékhoz házi bálra. Közben Rákosi Jenő leánya: Lenke a gyermekkori szepezdi találkozás óta hájadonná serdült, s az ő kedvéért rendezték a házi bált. Nagy izgalmat váltott ki ez a meghívó lelkemben, mert addig még sohasem voltam házi bálon, de egyúttal súlyos otthoni gond okozója is lett, mert még nem volt szmokingom, márpedig szüleim megítélése szerint is kétségtelennek látszott, hogy szmoking nélkül nem mehetek házi bálra. De kellett lakkcipő és báli ing is, meg fehér kesztyű is, mert abban az időben ez is elő volt írva a táncosok számára.

Mindezek gyors beszerzése nagy gondot jelentett egy kilencgyermekes táblabíró pénzügyi helyzetében, hisz akkor még az államháztartásban is nagy kivétel volt az „előre nem látott rendkívüli kiadás”, s akkor még a zárszámadás általában egyezett a költségvetéssel, míg később a kétfő között nagy úr szokott tátongani, sok gondot okozva gróf Esterházy Móríc-

nak, aki a politika mezején már a delegációktól kezdve közel négy évtized óta a zárszámadások lelkiismeretes és kitartó tanulmányozója. Egy ízben Pitreich közös hadügyminiszter urat nagy zavarba hozta, szigorúan megtámadván a zárszámadásnak azt a tételét, amelyből kitűnt, hogy a hadügyi költségvetés összeállításánál nem látták előre, hogy futógomba fog teremni a kaszárnyák tetején...

Több éven át táncoltam végig Rákosiék gyakorta rendezett fényes házi báljait, József-köruti szép lakásukban. Akkor még divatban volt a „francia négyes”, s ha valakinek megadták a lányok azt a kegyet, hogy a második francia négyeshez írhatta be a nevét a pazar, kiállítású táncrendbe, az már sokat jelentett, s előre vetette a későbbi „boldogító igen” töredékének az arnyékát. Mikor megéreztem, hogy egy házasonni készülő fiatalember komolyan kezd udvarolni Lenkének, elhuzattam neki Radics-csal azt a pajzán jó kedvvel elegyített mélabus nótát, amely rézsarkantyúval kezdődik, s úgy végződik, hogy „adjon Isten oly szeretőt, aki téged el is vesz, mert hogy én megházasondom, Isten tudja mikor lesz”. Azoknak az időeknek ilyen fajta kedves romantikája rettenetesen fontos volt nekünk. A legjobb valcertáncos volt közöttünk Marton Ödön, korán elhunyt atyja Marton Béla képviselőnek.

De Rákosiék házi báljainak fénypontja mégis csak a vacsora volt,

aminek akkor „soupper” volt a hivatalos neve, ahogy az utána következő két órás csárdást „soupper-csárdásnak” hívtuk. Arra is — táncos műnyelv

szerint — „foglalkozni” kellett, mint a második francia négyesre, s ennek is megvolt a maga külön jelentősége.

Persze, a mai fiatalok jó évszere gondolnak, amikor fénypontnak nevezem Rákosiék házi báljainak a vacsorát. De ez, azokról az időkről szólva, nagyon téves képzet. Mert akkor még egészen magától értetődő dolog volt az, hogy házi bálon jó vacsorát adtak, s ilyesmit az ember nem tart számon ötven év múlva. A vendégeskedés keretén belül jól enni csak azóta vált külön említésre méltó fogalomká, amióta a rossz vacsora a szabály, s a jó a kivétel!

Azért volt mindig a vacsora az est fénypontja, mert annak a során minden egyes alkalommal pohárköszöntővel ünnepelte a vendégsereget Rákosi Jenő. De nem voltak ám ezek olyanféle felszólalások, amiket általában toasztoknak szokás nevezni. Mindig úgy kezdődtek, hogy „Uram, uram, Sipulusz uram, szállok az urhoz”, amire az akkori iratlan törvény szerint Rákosi Viktornak, Jenő bácsi öccsének, a Sipulusz iról néven ismert feledhetetlenül nagyszerű humoristának, ezekkel a szavakkal kellett felugornia: „Allok elébe”. Erre azután kezdődött egy hosszú szópárbaj közöttük. Valóságos szellemi konfetti-csata kettesben. Komolykodó tréfa,

tréfálkozó komolyság, pajzán évdődés, remek anekdoták, szellemesnél szellemesebb megjegyzések és fordulatok, s találó mondások csak úgy röpködtek ide-oda a nevéttében dülöngő vendégsereg óriási élvezetére. Persze Sipulusz minduntalan szellemesen közbeszólt. Csak ez kellett Rákosi Jenőnek, jött a remek kivédés, csattanó visszavágás, újabb vágás, újabb ríposzt. Mikor Rákosi Jenő leült, az iratlan törvény szerint Sipulusznak kellett felállania, s tovább folyt a párbaj, visszajáról, mert most Sipulusz pohárköszöntőzött, s Jenő bácsi szólt közbe. Így ment ez tudj' Isten meddig, olyan lenyűgöző szellemességgel, hogy még a souper-csárdás után se vágyakoztunk, pedig ez akkor nagy szó volt a fiatalok között. Egy ízben Nádasy Imre, a későbbi főkapitány, járt rosszul a szellemi csata közben; Rákosi Jenő többek között egyszer így szólt: „Mikor ezt a sok szép rózsát magam előtt látom”... Imre osztolni óhajtván Sipulusz közbeszólási babérjain, tréfásan felugrott s odakiáltotta Rákosi Jenőnek: „Köszönöm”. Jenő bácsi egy pillanatra megállott, s azután nyugodtan így folytatta: „Jó pap holtig tanul, s én se hittem volna, hogy a lányom házi bálján növénnytant tanulok, mert eddig mindig úgy tudtam, hogy az ibolya a szerény virág, s most látom fiatal barátom megszólalásából, hogy néha a rózsza is szerény.” Harsogó derűltség volt a visszhang, s Imre ba-

rátom restelkedve bujt el egy virágcsokor mögött.

Több éven át volt részem ezekben a pompás házi bálokban, s még az azokra való visszaemlékezés is boldog érzéssel tölt el. Emlékeim felett ott ragyog, mint szivárvány-ív, Rákosi Jenő csupa-szellem egyénisége, amely a gondtalan vig mulatozásnak valóságos koronája volt.